

Quickscan flora en fauna

Hoogstraat / 't Dorp te Heesch

Lobith, oktober 2010

Quickscan flora en fauna

Hoogstraat / 't Dorp te Heesch

Lobith, 26 oktober 2010

Status: Definitief

Opdrachtgever: Gemeente Bernheze
Contactpersoon: R. Govaerts

Opgesteld door: Van der Molen Groenconsult
E. Claassen
Walhof 2
6915 AV Lobith
Tel: (+31) 0316 – 54 23 32
Fax: (+31) 0316 – 54 27 26
Email: info@molengroen.nl
Internet: www.molengroen.nl

Veldwerk: E. Claassen

Projectnummer: 10.021

Inhoud

1. Inleiding	7
2. Wettelijk kader	8
2.1 Flora- en Faunawet	8
3. Gebiedsbeschrijving en onderzoeksmethode	10
3.1 Gebiedsbeschrijving	10
3.2 Onderzoeksmethode	11
3.2.1 Bureauonderzoek	11
3.2.2 Veldonderzoek	11
3.2.3 Uitwerking en rapportage	11
4. Resultaten: Ecologische waarden en effectbepaling	12
4.1 Soortbescherming (Flora- en faunawet)	12
4.1.1 Bureauonderzoek	12
4.1.2 Veldonderzoek	12
5. Consequentie Natuurwetgeving	14
5.1 Soortbescherming Flora- en faunawet	14
5.1.1 Flora	14
5.1.2 Vogels	14
5.1.3 Zoogdieren	14
5.1.4 Amfibieën	15
5.1.5 Andere soortgroepen	15
6. Conclusies	16
Literatuur	17
Bijlage 1 Foto-impressie onderzoeksgebied	18

1. Inleiding

Gemeente Bernheze is voornemens een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor het centrum van Heesch. De locatie Hoogstraat 28 – 30, inclusief de achtertuinen van de panden 't Dorp 43, Hoogstraat 36 en het nutsgebouw van KPN, wordt in het nieuwe bestemmingsplan bestemd tot 'Wonen'. Om deze bestemming mogelijk te maken dienen de gebruikelijke onderzoeken plaats te vinden, waar onder deze quickscan flora en fauna.

Ten behoeve van de bestemmingswijziging is het noodzakelijk inzicht te krijgen in het voorkomen van beschermde soorten flora en fauna en de mogelijke effecten die de ontwikkeling hierop kan hebben.

De opdracht omvat een ecologisch onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Dit onderzoek en de rapportage daarvan zijn uitgevoerd door Van der Molen Groenconsult.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van de quickscan (natuurtoets). Het betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quickscan vindt plaats door middel van een bureauonderzoek en een eenmalig veldbezoek.

Een quickscan is een momentopname en staat niet gelijk aan een volledige veldinventarisatie. Het is een eerste stap waaruit blijkt of een vervolgstap in de vorm van een uitgebreidere natuurtoets noodzakelijk is.

2. Wettelijk kader

Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen soortbescherming en gebiedsbescherming. De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet. Hiermee is de Europese wetgeving, de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, in de nationale wetgeving verankerd. Het onderzoeksgebied ligt op ruime afstand van Natura 2000 gebieden waardoor de Natuurbeschermingswet in dit geval niet van toepassing is. Daarom wordt in dit hoofdstuk alleen ingegaan op de Flora- en faunawet.

2.1 Flora- en Faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) is omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hiertoe is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. In principe mogen er geen handelingen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor de soort. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt er een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet

- Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen
- Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Daarnaast is artikel 13 eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet

- artikel 2: 1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene Maatregel van Bestuur

Om de werking van de Flora- en faunawet minder star te maken is middels een Algemene Maatregel van Bestuur de regelgeving rond de Flora- en faunawet aangepast. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger is geworden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

1. De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.
2. De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is voor aangewezen bedreigde soorten altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing worden verkregen voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Hierdoor kan geen ontheffing aangevraagd worden op basis van 'werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Vogels Vogels zijn niet te vatten in een van de voorgaande categorieën. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels kan alleen ontheffing verkregen worden op grond van een belang dat staat in de Europese Vogelrichtlijn. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Van een aantal vogelsoorten met vaste rust- en verblijfplaats zijn deze rust- en verblijfplaatsen het hele jaar beschermd.

3. Gebiedsbeschrijving en onderzoeksmethode

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied ligt in het centrum van Heesch in de gemeente Bernheze. De locatie bestaat uit Hoogstraat 28 – 30, de achtertuinen van de panden 't Dorp 43, Hoogstraat 36 en het nutsgebouw van KPN gelegen aan Hoogstraat 32 (zie figuur 1 voor een overzicht van het onderzoeksgebied). In bijlage 1 is een foto-impressie te zien van het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied bestaat overwegend uit grasland. Daarnaast staan in de tuinen van de panden Hoogstraat 36 en 't Dorp 43 enkele (grote) bomen en struiken en in beide tuinen staan kleine schuurtjes. In de tuin van Hoogstraat 36 ligt tevens een vijvertje. Het nutsgebouw van KPN staat binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Naar dit gebouw loopt een verharde weg en er staan grote struiken rond het pand. Naast het pand Hoogstraat 30 staan enkele vervallen schuurtjes binnen de grenzen van het onderzoeksgebied.

Langs de noordgrens van het onderzoeksgebied liggen de tuinen van de woningen aan 't Dorp. In deze tuinen staan grote, oude bomen en struiken. Langs de Hoogstraat staan als straatbeplanting lindebomen.

Figuur 1: Overzicht van het onderzoeksgebied.

3.2 Onderzoeksmethode

3.2.1 Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, zijn verspreidingsatlassen van relevante soortengroepen geraadpleegd.

Aan de hand van literatuurgegevens en een veldbezoek is een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

3.2.2 Veldonderzoek

De onderzoekslocatie is één maal bezocht op 13 oktober 2010.

Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een eenmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, onderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, braakballen etc.).

Voor het beoordelen op de aanwezigheid van vogels is gezocht naar sporen. Dit kunnen braakballen, prooiresten, veren, nesten en uitwerpselen zijn. Ook is er geluisterd naar eventuele zang.

3.2.3 Uitwerking en rapportage

Onderzocht is of de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn.

4. Resultaten: Ecologische waarden en effectbepaling

4.1 Soortbescherming (Flora- en faunawet)

4.1.1 Bureauonderzoek

Aangezien het onderzoeksgebied binnen de bebouwde kom ligt, is weinig informatie te vinden in verspreidingsatlassen. Deze richten zich vooral op het voorkomen van beschermde soorten in het buitengebied.

Volgens de zoogdieratlas komen in het kilometerhok waarbinnen het onderzoeksgebied ligt de soorten egel en mol voor.

Via waarneming.nl worden vooral veel algemene soorten vogels genoemd. Daarnaast staan er enkele jaarrond beschermde vogels genoemd met de vermelding “overvliegend”.

4.1.2 Veldonderzoek

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 13 oktober 2010. Het was zonnig en ongeveer 14 graden.

Flora

In het onderzoeksgebied zijn algemeen voorkomende planten aangetroffen. De bomen en struiken in de tuinen van de panden Hoogstraat 36 en 't Dorp 43 en rond het nutsgebouw van KPN zijn aangeplant. Rond het onderzoeksgebied staan grote, oude bomen in de tuinen.

Vogels

In het onderzoeksgebied zijn algemeen voorkomende vogels waargenomen. In alle bomen en struiken in het onderzoeksgebied zullen naar verwachting algemene soorten vogels broeden. Er zijn in het onderzoeksgebied geen sporen (braakballen e.d.) aangetroffen van jaarrond beschermde vogels.

Zoogdieren

In het onderzoeksgebied zijn geen zoogdieren aangetroffen. Op het terrein en in de omgeving kunnen enkele algemene zoogdiersoorten voorkomen, zoals algemene soorten muizen, mol en egel.

In de tuinschuurtjes en de vervallen schuurtjes is gericht gezocht naar sporen van steenmarter. Deze zijn niet aangetroffen en de aanwezigheid van steenmarter kan daarom worden uitgesloten.

Het nutsgebouw van KPN heeft een spouwmuur en er zitten kieren langs de dakrand. Deze plekken kunnen mogelijk verblijfsruimte bieden voor gebouwbewonende vleermuizen. In de bomen in het onderzoeksgebied zijn geen gaten of scheuren waargenomen. Er mag aangenomen worden dat de bomen geen verblijfplaatsen van vleermuizen herbergen. De weilandjes in het onderzoeksgebied kunnen mogelijk foerageergebied zijn voor vleermuizen.

Amfibieën

Amfibieën zijn niet aangetroffen maar algemene soorten als gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker kunnen mogelijk aanwezig zijn. In de tuin van Hoogstraat 36 ligt een kleine

vijver. Volgens de bewoonster komen hier padden en kikkers voor. Naar verwachting zijn dit algemene soorten en komen zwaarder beschermde soorten amfibieën niet in het onderzoeksgebied voor. Voor zwaarder beschermde soorten amfibieën is het plangebied ongeschikt.

Andere soortgroepen

In het plangebied zijn geen beschermde soorten ongewervelden, vissen en reptielen aangetroffen. Er zijn geen beschermde dieren van deze soortgroepen in het plangebied te verwachten omdat het biotoop niet geschikt is voor deze soortgroepen.

5. Consequentie Natuurwetgeving

Aan de hand van het voorgaande kan een aantal conclusies worden getrokken en worden aanbevelingen gegeven voor te nemen vervolgstappen.

5.1 Soortbescherming Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Vooral de instandhouding van verblijfplaatsen is hiervoor van belang en in mindere mate ook de instandhouding van het leefgebied.

5.1.1 Flora

In het onderzoeksgebied komen alleen algemene soorten voor die grotendeels zijn aangeplant. Op het perceel zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten. Er is geen ontheffing noodzakelijk.

5.1.2 Vogels

In het onderzoeksgebied zijn bomen en struiken aanwezig en er zijn enkele algemene vogelsoorten waargenomen. Het is aannemelijk dat deze vogels in de bomen en struiken in en rond het onderzoeksgebied broeden. Op grond van de Flora- en faunawet mogen broedende vogels niet worden verstoord. Verstoring van broedvogels kan eenvoudig worden voorkomen door eventueel noodzakelijke kap- en snoeiwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen geldt geen vastgestelde periode, globaal loopt dit van half maart tot en met half juli.

Van enkele vogelsoorten zijn de nesten en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Het gaat hierbij om spechten, roofvogels, uilen, zwaluwen en kolonievogels als reiger, roek en huismus. Van deze soorten zijn geen sporen en/of nesten aangetroffen in het onderzoeksgebied.

5.1.3 Zoogdieren

In het plangebied zijn algemene soorten zoogdieren te verwachten. Hiervoor gelden geen restricties in het kader van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen kunnen mogelijk verblijfplaatsen hebben in het nutsgebouw van KPN en mogelijk foerageren boven de weilandjes. Nader onderzoek moet vaststellen of hiervan inderdaad sprake is.

Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn en het gebouw wordt gesloopt dienen mitigerende maatregelen genomen te worden en is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Voor voldoende onderbouwing voor een eventuele ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet, dient het onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd te worden volgens het vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur. Dit vleermuisprotocol schrijft onderzoek voor naar zomer- en kraamverblijfplaatsen in de periode half mei – half juli. Daarnaast is volgens het protocol onderzoek nodig naar paarverblijfplaatsen in de periode half augustus – september.

5.1.4 *Amfibieën*

In het plangebied kunnen algemene soorten amfibieën voorkomen uit categorie 1 van de Flora- en faunawet. Voor ingrepen van het type ruimtelijke ontwikkeling geldt hiervoor een algehele vrijstelling. Er is geen ontheffing noodzakelijk, uiteraard geldt wel altijd de zorgplicht.

5.1.5 *Andere soortgroepen*

Voor beschermde soorten ongewervelden, vissen en reptielen is het plangebied niet geschikt als habitat. Er worden dus geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

6. Conclusies

Er is een aantal algemeen beschermde soorten die vallen onder categorie 1 van de Flora- en faunawet te verwachten in het onderzoeksgebied. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht.

Zwaardere beschermde soorten uit categorie 2 van de Flora- en faunawet worden niet in het onderzoeksgebied verwacht.

In het onderzoeksgebied kunnen vleermuizen voorkomen. Dit zijn strikt beschermde soorten uit categorie 3 van de Flora- en faunawet. Mogelijk hebben vleermuizen een verblijfplaats in het nutsgebouw en foerageren ze boven de weilandjes. Nader onderzoek moet uitwijzen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van het onderzoeksgebied. Dit nader onderzoek dient plaats te vinden in de periode half mei – half juli en in de periode half augustus – september. Indien uit nader onderzoek blijkt dat er vleermuizen verblijven in het nutsgebouw, is bij eventuele sloop van het gebouw een ontheffing nodig van de Flora- en faunawet en dienen mitigerende maatregelen genomen te worden.

In de bomen en struiken in en rond het plangebied komen broedvogels voor. Verstoring kan voorkomen worden door eventueel noodzakelijke kap- en snoeiwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli. Vogels met vaste rust- en verblijfplaats zijn niet in het plangebied aanwezig of worden met de ingreep niet verstoord.

Literatuur

- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., V. van Laar, C. Smeenk, & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Broekmeyer, M.E.A., F.G.W.A. Ottburg en F.H. Kistenkas, 2003. Flora- en faunawet, Toepassing van artikel 75 in de praktijk. Alterra, Wageningen.
- Herder, J.E., Diepenbeek, van A. & R.C.M. Creemers, 2009. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen
- Limpens, H. K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV Uitgeverij
- Meijden R. van der, 2005. Heukels Flora van Nederland. Wolters-Noordhoff.
- R.Lange et al. 1994 Zoogdieren van West-Europa; KNNV Uitgeverij, Utrecht

- www.minlnv.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.waarneming.nl

Bijlage 1 Foto-impressie onderzoeksgebied

Foto 1: nutsgebouw KPN

Foto 2: deel van het onderzoeksgebied

Foto 3: vervallen schuurtje

Foto 4: vervallen schuurtjes

Foto 5: achterzijde vervallen schuurtjes

Foto 6: grote bomen in het onderzoeksgebied

Foto 7: schuurtje in tuin Hoogstraat 36

Foto 8: tuin Hoogstraat 36

Foto 9: schuurtje in tuin 't Dorp 43

Foto 10: tuin 't Dorp 43